

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

28.10.2014 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Списание БГ Предприемач

✓ Обръщение към 43-то Народно събрание разпространиха социалните партньори

Те поискаха политическите партии да подхождат отговорно и да изберат стабилно правителство, което да осигури устойчиво развитие на страната.

Обръщението е подписано от Асоциацията на индустриалния капитал в България, Българска стопанска камара, Българска търговско-промишлена палата, Конфедерация на работодателите и индустриалците в България, Конфедерация на независимите синдикати в България и Конфедерация на труда "Подкрепа".

„Настояваме политическите партии, представени в 43 –то Народно събрание да изберат стабилно правителство с възможности за провеждане на устойчива политика; Новоизбраното правителство спешно да подготви:

Актуализация на Държавния бюджет за 2014 г. с таван за бюджетен дефицит до 3% от БВП; Гарантиране на стабилността на банковата система (вкл. разрешаване на проблема с КТБ) без разходване на публични средства;

Запазване на съществуващия режим за пенсиониране на индустриалните категорийни работници до намиране на трайно решение;

Превантивни мерки за гарантиране на енергийната сигурност и стабилност на страната.”

По нататък в Обръщението се казва ”Очакваме ясни цели, ангажменти и конкретни резултати в посока спазване на реда и законността, гарантиране свободата на предприемачеството и полагането на достоен труд, прозрачност и ефективност при разходването на публичните средства. Преди нещо да се раздаде, то трябва да бъде произведено! Преди да разпределяте обществен ресурс, трябва да създадете условия за производството на този ресурс, да ограничите корупцията и административния натиск върху бизнеса, да осигурите достатъчно здрави, можещи и знаещи хора за икономиката. Защото хората са най-ценният национален капитал!”

[Цялото Обръщение можете да прочетете ТУК...](#)

Важни обществено-икономически и политически теми

Вестник 24 часа

✓ Лихвите по депозити най-ниски от 8 години

Рекордно ниски лихви по депозити и умерено намаление на лихвите по кредити отчита статистиката на БНБ за септември. Намалението е на годишна база, докато на месечна има лек ръст.

Така за септември средният лихвен процент за спестявания в левове е намалял с 1,17 процентни пункта до 2,75%. При депозитите в евро намалението е с 1,06 процентни пункта - до 2,56%.

Данните сочат, че новите правила по закона за потребителския кредит, които са в сила от 23 юли т. г., леко са понижили таксите и лихвите по жилищните кредити.

Основният лихвен процент, определян от БНБ, се е увеличил за месец с 0,02 пр.п., но остава на нивата си на годишна база от 0,04%.

Лихвата по потребителските кредити за домакинствата се е понижила с 0,40 пр.п. до 11,41% при левовите заеми и с 0,31 пр.п. до 9,23% за тези в евро.

Леко намаление има при Годишния процент на разходите (ГПР), който е мерилото за оскъпяване на кредитите. Най-чувствителнае промяната при потребителските кредити - за година ГПР е спаднал с 0,04 процентни пункта - съответно до 7,13% за заемите в лева и 7,78% - за тези в евро.

Жилищните кредити в левове за година са по-евтини само с 0,05 пр.п. до 6,58% за левовите и с 0,58 пр.п. до 6,89% за тези в евро.

Така спадът в лихвите по депозити вече е дори под нивата, които БНБ отчиташе в края на предкризисната 2006 година, когато лихвите се движеха между 3,50 и 4%, сочи справка в банковата статистика.

Спестяванията са носели най-висока доходност в средата на 2009 г. Тогава лихвата по левовите депозити достигна 8,24%. От края на 2009 година досега обаче започна процес на непрекъснато падане на лихвите, който продължава и досега. Общо за последните 4 г. доходността от спестени пари в банка е спаднала с над 50%.

КАК СЕ ПРОМЕНЯТ	Септември 2013	Август 2014	Септември 2014
Депозити в левове	3,92%	2,72%	2,75%
Депозити в евро	3,62%	2,50%	2,56%
Потребителски кредити в лева	11,81%	11,35%	11,41%
Кредити за потребление в евро	9,54%	9,18%	9,23%
Жилищни кредити в левове	6,63%	6,60%	6,58%
Жилищни кредити в евро	7,47%	7,08%	6,89%
Други кредити в левове	8,47%	7,61%	7,69%
Други кредити в евро	6,82%	7,40%	5,83%

[Вестник Капитал Daily](#)

✓ Близнашки внася актуализацията на бюджета в парламента

Служебният премиер обяви гласуването ѝ като приоритет номер едно

Актуализацията на бюджета трябва да е приоритет и първа точка на новия парламент. Това заяви служебният премиер Георги Близнашки и допълни, че ще внесе още днес законопроекта в Закона за държавния бюджет за тази година. В съобщението на правителствената пресслужба се казва, че това е можело да стане още вчера, но до редакционното приключване на броя нямаше внесена.

"Нужно е още едно усилие, за да се стигне до правителство. Без него страната ще изпадне в изключително тежко положение. Призовавам всички политически сили към здрав разум. Колкото по-скоро имаме избрано правителство, политическо и силно, толкова по-добре", каза още премиерът и изрази надежда да има нов кабинет до седмица или най-много до десет дни.

Спорната актуализация

В началото на месеца служебното правителство прие проект за актуализация на бюджета. От него стана ясно, че приходите за тази година са били планирани прекалено оптимистично от кабинета "Орешарски", а направените разходи са доста над заложените. В него е заложено увеличаване на бюджетния дефицит на касова основа по консолидираната фискална програма в края на 2014 г. до 4% от прогнозния брутен вътрешен продукт (БВП). Това означава дефицитът да достигне 3.152 млрд. лв., което е с 1.51 млрд. над планирания в края на миналата година (1.9% от прогнозния БВП). За да се финансира този недостиг, както и заради проблема с банките от групата на КТБ, държавата залагаше в актуализацията допълнително 4.5 млрд. лв. дълг и още 2 млрд. лв. под формата на държавни гаранции. Това е и най-спорният момент - още повече след като одитът на банката показва отрицателен баланс за над 4 млрд. лв. Това най-вероятно ще доведе до несъстоятелност на банката. Затова не е ясно какви ще са плановете на държавата за нов дълг.

Спорната част от актуализацията са и допълнителните 450 млн. лв. за министерствата. Според разчетите неизпълнението на приходите ще бъде 1.062 млрд. лв., но въпреки това финансовото министерство увеличава разходите, без да направи опит да ги свие.

Социалните партньори от тристранния съвет не приеха бюджетен дефицит над 3% от БВП, както и поемането на нов държавен дълг в размер на 4.5 млрд. лв. И работодателите, и синдикатите смятат, че свръхдефицитът отдалечава България от еврозоната, а дупката трябва да се попълва с поемането на нов дълг само ако не може да се финансира от фискалния резерв.

Сбъркана макрорамка

Данните в момента показват, че и макрорамката на бюджета е сбъркана. За България последните прогнози предвиждат дефлация от 1.1%, а е била планирана инфлация от 1.8%. Оттам и дефлаторът на БВП също се очаква да бъде отрицателен в размер на 0.1% (предишната прогноза бе за положителна стойност от 1.5%). Ревизираните прогнози за 2014 г. предвиждат реален ръст на БВП от около 1.5% на годишна база, което е малко по-песимистичен сценарий от заложените в макрорамката към бюджет 2014 ръст от 1.8%.

Това автоматично намаля номинално БВП с 2.4 млрд. лв. до 79.178 млрд. лв. По-ниският номинален размер означава, че икономиката не може да генерира по-високи данъчни приходи. Това се свързва с рисковете за изпълнението на приходите по бюджета не само през 2014 г., но и в средносрочен план и налага придържане към консервативен подход при планирането на приходите по националния бюджет, е становището на МФ.

✓ Пенсия за инвалидност – само срещу реален осигурителен стаж

Занапред няма да се отпуска социална пенсия за инвалидност като втора пенсия

Пенсия за инвалидност поради общо заболяване ще се отпуска само ако са плащани реално осигуровки върху поне 1/3 от изискуемия минимален осигурителен стаж. Това е още едно предложение на Консултативният съвет за оптимизация на

осигурителната система (КСООС), записано в документа с идеи за промени, който ще бъде връчен на следващото правителство. В момента хората на възраст до 25 години придобиват право на такава пенсия при осигурителен стаж от 1 година, между 25 и 30-годишните – при стаж от 3 години, а над 30-годишните – при стаж от пет години.

Кодексът за социално осигуряване (КСО) обаче не уточнява вида на осигурителния стаж, поради което за отпускане на инвалидна пенсия в момента се зачита и т.нар. "дарен" осигурителен стаж. В тази дефиниция попада времето за отглеждане на малко дете, за отбиване на военната служба и др., за което не са плащани реални осигуровки.

Пенсионерите без ТЕЛК

Според членовете на КСООС сега органите на медицинската експертиза неоснователно освидетелстват и пенсионери. Ето защо те предлагат ТЕЛК/НЕЛК да определят степента на загубена работоспособност само на гражданите в трудоспособна възраст. За хората, достигнали пенсионна възраст, да се въведе социално-медицинска оценка от териториалните подразделения на Агенцията за социално подпомагане (АСП), предвижда още идеята на експертите от съвета.

Според анализа на експертите в съвета разтоварването на ТЕЛК/НЕЛК от пенсионерите ще ускори значително процедурата по освидетелстване на хората в трудоспособна възраст, които сега чакат с месеци да се явят пред комисия. По данни на Националния център по общественото здраве и анализи за периода 2000 - 2012 г. през медицинска експертиза (първично освидетелстване и преосвидетелстване) са преминавали между 176 000 и 240 000 души на година. От тях близо 40% са били хора в пенсионна възраст. Изчисленията са показали, че ако предложението се приеме, броят на освидетелстваните лица от ТЕЛК/НЕЛК ще намалее с между 70 000 и 170 000 души годишно.

Други промени

Също така занапред няма да се отпуска социална пенсия за инвалидност като втора пенсия (в размер на 25% от социалната пенсия за инвалидност) към вече отпуснатата пенсия за осигурителен стаж и възраст. Ако бъде приета, тази промяна ще се отнася само за бъдещи периоди. Пенсии за инвалидност като втора пенсия, отпуснати до влизането в сила на новия регламент, ще продължат да се изплащат, както досега. Експертите предлагат да се въведе преходен период, който да важи за вече започналите процедури по оценка на трайната работоспособност, които не са завършили до влизането в сила на промяната.

Очаква се промяната да намали разходите за новоотпуснати пенсии с около 7.3 млн. лв. за 2015 г., с 20.7 млн. лв. за 2016 г. и с 34.2 млн. лв. за 2017 г. Към 30 септември 2014 г. броят на социалните пенсии за инвалидност, отпуснати към основна пенсия за осигурителен стаж и възраст, е 466 819. За тях се изразходват около 17 млн. лв. месечно.

✓ Данъците върху труда през 2015: Имитация на реформи

Законите на търсенето и предлагането важат със същата сила за пазара на труда точно както за всеки друг пазар. Вдигането на данъците върху наемането на труд няма как да има други ефекти, различни от ефектите на данъчно облагане на всяка сделка - вдигане на цената за купувача (работодателя), спад на ползата - в случая нетния доход - за продавача (работника), свиване на равновесното количество труд, което се наема. Има и редица "невидими ефекти", познати в теорията като deadweight loss.

В момента данъчно-осигурителната тежест върху най-масово разпространените трудови договори е 33.5%. Това означава, че само 2/3 от разходите на работодателя за труд стигат до джоба на работника. Новите предложения на служебното правителство за данъците върху труда през 2015 г. биха вдигнали тази разлика между разходите за труд и нетния доход до 34.7%.

Предложенията за по-високи осигуровки винаги са в "интерес на хората на труда", поне ако слушаме политическата реторика. Но най-често тежестта се понася от всички участници в икономиката - работници, работодатели и техни клиенти. В един краен случай, ако предлагането на труд беше безкрайно нееластично, данъчното облагане щеше да се поеме изцяло от работника (неговата нетна заплата би паднала при увеличение на осигуровките, докато печалбата на работодателя би останала непроменена, нивото на заетост – също.) Но при всички останали сценарии, които са много по-срещани в реалността, негативните ефекти биха се разпростирали върху всички участници в икономиката, биха свили нетни заплати, печалби, инвестиции, заетост.

Технически и исторически в България познаваме три форми на вдигане на данъците върху покупко-продажбата на труд: (1) вдигане на процентна ставка на осигуровки и/или данък върху дохода на физическите лица, (2) вдигане на минимален осигурителен праг и (3) вдигане на минимална работна заплата. Новите предложения на служебния министър на труда за "пенсионна реформа" залагат и на трите. Г-н Христосков е от политическите, които смятат, че парите са "просто някъде там" - важното е да ги разпределим в правилни пропорции.

Най-системно защитата на по-високите данъци върху труда идва от пазителите на сегашния пенсионен модел - те сякаш наистина вярват, че парите в НОИ не стигат просто защото ставките на осигуровките (и праговете) не са достатъчно високи. Чисто теоретично, ползите от по-високите данъци върху наемането на труд са изцяло фискални. Те обаче могат да бъдат реализирани само когато частният сектор им позволи да бъдат реализирани, тъй като неговата воля да произвежда и да плаща данъци все пак е относително свободна - има различни опции, включително сив сектор, преместване на бизнеса, свиване на дейността или изобщо спиране на дейността и съответно спиране на плащането на каквито и да било данъци.

Без да задълбаваме в емпирични примери, все пак е редно да припомним, че увеличените минимални осигурителни прагове и максимален осигурителен доход се очакваше да донесат 65 млн. лв. повече в бюджет 2014. На практика вероятно ще се окаже, че приходите от вноски за пенсия са с около 200 млн. лв. по-малко от планираното за 2014 г. Макроданните показват съвсем леко възстановяване на заетостта, но в същото време имаме свиване на трудовите договори през последните 12 месеца, за които има данни. Това трябва поне леко да обезпокои тези, които правят сметки да обложат с повече пазара на труда през 2015 г.

Трудно е да убедим политиците - фенове на социалната политика и на сегашния пенсионен модел, че свиването на трудовите договори се дължи на грешни политически решения, включително подобни на предлаганите промени през 2015 г. При емпиричен спор те ще ви кажат, че глобалният инвестиционен климат е виновен за свиването на работните места и стагнацията на инвестициите. Няма да признаят, че за това има поне частично вина и увеличението на минималната работна заплата и на минималните осигурителни прагове по професии и индустрии.

Ако основната цел на по-високите данъци върху труда е "балансирането на пенсионната система", тогава нека видим какъв точно е размерът на дисбаланса. Държавата е обещала да плати пенсии в размер на 8.1 млрд. лв през 2014 г. В същото време е заложила приходи от осигурителни вноски в държавното обществено осигуряване в размер на 4.26 млрд. лв. Последните няма да бъдат изпълнени и нещо по-важно - около 900 млн. лв. са вноски от държавата за нейни служители. Тоест от небюджетно финансирани сектори под формата на вноски във всички държавни социално-осигурителните фондове влизат около 3.5 млрд. лв. Следователно става дума за дисбаланс в размер на 4.6 млрд. лв. годишно, или 131% от всички ДОО вноски на реалния сектор.

Ако има политик, който вярва, че е възможно този дисбаланс да бъде преодолян чрез по-високо облагане на трудовите договори, той най-вероятно не познава добре текущото ниво на облагане на трудовите договори. И дори реалният сектор да ви позволи (т.е. да не избяга от България) да увеличите тежестта от 33 на 50 процента, пак няма да успеете да запълните дори 1/3 от този дисбаланс. При запазване на относителното ниво на пенсиите спрямо средните доходи голямата част от разходите за пенсии ще продължи да бъде финансирана с приходи от други данъци.

Политиците, които обещават по-високи пенсии, е редно да познават демографската реалност в страната. От гледна точка на пазара на труда населението на България е разпределено по начин, който не позволява на зависимите от бюджета (в т.ч. пенсионери) да получават значително по-високи доходи. При положение, че едва 41% от хората в България работят, няма ниво на преразпределение на доходите, което да направи много от останалите българи щастливи.

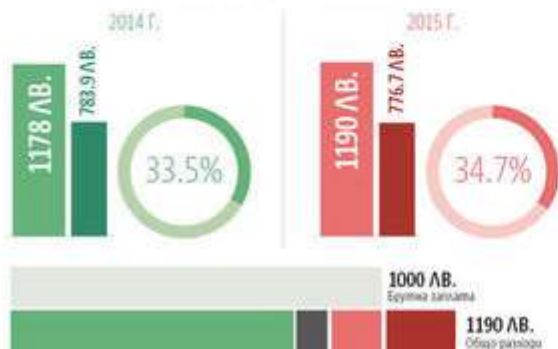
Няма политически сценарий, при който пенсионната система може да продължи да съществува в сегашния си модел и параметри. Скрытият дълг на правителството към бъдещите пенсионери все по-силно ще се усеща като сериозна тежест за бюджета. Това е и част от причината точно сега да възобновим дебата по тази тема - когато бюджетът влиза вероятно в най-тежкия си период след 1997 г. Фокусът на промените обаче трябва да е другаде. Промени ще са наложителни за увеличение на заетостта както по линия на съкращаване на стимулите за незаемост (включително ранно пенсиониране), така и чрез подобрене на бизнес средата и създаване на шансове за заетост на повече българи.

ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНА ТЕЖЕСТ

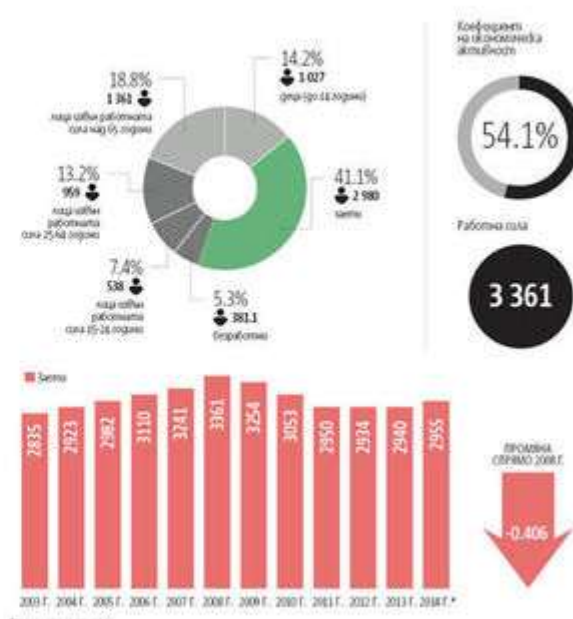
ПРИ ЗАПЛАТА ОТ 1000 ЛВ.

Общи разходи за труд; Пенсионно осигуряване

КОЛКО ХОРА РАБОТЯТ

в хил.

Вестник Преса

✓ Съдбата на Искров е в неговите ръце

Политическите сили може да помолят гуверньора да освободи кабинета си

Управителят на БНБ Иван Искров сам трябва да реши дали да подаде оставка. Според Закона за БНБ няма как отстраняването му да бъде предизвикано от парламента.

В неделя след среща с председателя на БСП Михаил Миков лидерът на ГЕРБ Бойко Борисов заяви, че целият управителен съвет на централната банка „трябва да си отиде“.

Управителят обаче може да напусне принудително поста само ако е доказано, че б месеца не може да изпълнява длъжността си, или ако бъде осъден за съществено нарушение на служебните задължения. Тези условия в момента не са изпълнени, така че съдбата на Искров е в собствените му ръце.

През юли управителят на БНБ обяви, че е готов да подаде оставка, ако в 42-рото Народно събрание се постигне консенсус до разпускането му на 6 август за избор на нов гуверньор. Според източници Искров и сега бил готов да напусне, стига да се реши казусът с КТБ.

Ако управителят хвърли оставка, наследникът му в централната банка няма да има цял 6-годишен мандат. По закон той ще може да остане на поста до 10 октомври 2015 г., когато изтича мандатът на Искров. Ако парламентът все пак реши да търси основание за рокада в БНБ без съгласието на Иван Искров, той има право да отнесе отстраняването си до Съда на ЕС, коментираха банкери. Политическите сили обаче може да „помолят“ гуверньора да освободи „синия кабинет“ в централната банка.

Ако пък парламентът реши да промени Закона за БНБ, така че народните представители да имат по-големи права за отстраняване на banker номер 1, вероятно ще имаме проблеми с ЕС, който държи независимостта на банката да бъде гарантирана.

✓ **Фирми купуват депозити от КТБ**

Процедурата била напълно законна

Процъфтява търговията с депозити в КТБ над гарантирания размер от 100 000 евро, научи „Преса“. Няколко фирми с големи заеми към затворената банка изкупуват влогове.

„Вече има сключени договори за прехвърлянето на депозити за близо 300 млн. лв. в КТБ“, обяви основателят на фейсбук групата КТБalive юристът Даниел Божилов.

Той уточни, че това става чрез схемата, наречена цедиране. Фирмите ще използват парите за погасяване или намаляване на задълженията си.

Договорите са сключени, но до края на месеца БНБ трябва да разреши на квесторите в банката да осчетоводят прехвърлянията. Вложителите се съгласяват на сделката, защото ще получат част от парите си веднага и няма да чакат разпродаване на активи след фалит на КТБ.

В момента 5-6 фирми с големи кредити масово изкупуват депозити. Принципът е прост - компанията придобива депозит, плащайки веднага 50-60% от стойността му. В някои случаи договорите са за разсрочено плащане, обясни Божилов. Така при влог от 500 000 лв. титулярът на сметката получава в брой между 250 000 и 300 000 лв. Ако пък кредитът на компанията купувач е 1 млн. лв., тя ще може да погаси веднага половината.

„Процедурата е законна, така че няма пречки пред осъществяването ѝ“, обясни Божилов. Той уточни, че при среща с подуправителя на БНБ Димитър Костов му е било обяснено, че централната банка няма да се противопоставя на цесиите. В свое становище от 15 август обаче БНБ обяви, че прехвърлянето на вземане по влог в банка, поставена под специален надзор, от титуляря към друго лице може да бъде обявено за недействително поради заобикаляне на размера на гаранцията по влогове. Това означава, че ако банката бъде спасена и сделката не бъде призната, депозитът трябва да бъде изплатен на неговия собственик в пълен размер.

✓ **БНБ очаква отнемане на лиценза на КТБ**

БНБ иска да бъде създадена временна комисия, която да обсъди казуса около КТБ още със започването на работата по структурирането на 43-тото Народно събрание

В 15,50 ч. от БНБ са внесли в Народното събрание доклад за всички предприети действия от страна на Централната банка по казуса КТБ, става ясно от прессъобщение на институцията. Докладът е озаглавен „Събитията и предприетите действия, свързани с „Корпоративна търговска банка“ АД и Търговска банка „Виктория“ ЕАД“ от името на УС на БНБ.

В документа е записано, че се очаква КТБ да отчете отрицателен собствен капитал и това води до законовото задължение на БНБ да отнеме лиценза. Решението трябва да бъде взето пет дни след оповестяване на данните.

До 20 дни след решението Фондът за гарантиране на влоговете трябва да започне изплащането на депозитите до 100 хиляди евро.

От БНБ подчертават, че единственият вариант за реструктуриране и оздравяване на Корпоративната търговска банка и дъщерната ѝ "Виктория" минава през законодателни промени.

Целият доклад може да бъде прочетен [ТУК](#)

Цачева:

Ръководството на БНБ ще бъде акцент през тази седмица

Вероятно темата за ръководството на Българската народна банка ще бъде един от акцентите в работата на Народното събрание през настоящата пленарна седмица, заяви по-късно пред журналисти новият председател на парламента Цеца Цачева.

Все още Цачева не се е запознала с постъпилите в деловодството предложения, но е много вероятно именно темата за ръководството на БНБ да е първа на редовното заседание в сряда, призна тя. Цачева обяви, че сяда на председателското място на новия парламент с усещането на човек, който познава пленарната зала и трудността да бъде балансатор между различни политически сили, както и с убедеността, че няма да бъде сама в опита за издигане на авторитета на Народното събрание.

Добрият тон ще бъде характерен за работата на това Народно събрание, изрази надежди Цачева. Тепърва предстои да видим с какво председателя на 43-тото НС ще бъде различен от председателя на 41-вото, каза тя.

✓ Вижте какво представлява законопроекта за КТБ

Пет страници – толкова дълъг е Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за кредитните институции, който е по-известен като „Закона на Делян Пеевски и Йордан Цонев за КТБ“.

Законопроектът предлага истинска революция по отношение на банковата тайна. Пеевски и Цонев предлагат създаване на чл. 121б в Закона за кредитните институции, с който се постановява следното: За всички лица, които подават декларации по Закона за публичност на имуществото на лица, заемачи висши и други държавни длъжности, не важи банковата тайна, когато става въпрос за банка с отнет лиценз или банка, която трябва да бъде реструктурирана. На практика това са всички депутати, министри, кметове, общински съветници, магистрати, президентът, вицепрезидентът и т.н. (чл. 2 от Закона за публичност на имуществото на лица, заемачи висши държавни и други длъжности).

Кои са тези лица определя на практика Сметната палата, чийто председател предоставя имената им на собствениците на засегнатата банка най-късно до 10 дни от датата, на която е взето решение да бъде отнет лицензът на банката или тя да бъде реструктурирана. Още десет дни след обявяването на имената на въпросните лица, собствениците на засегнатата банка обявяват „в два централни ежедневника“ имената на всички лица по чл. 121б от Закона за кредитните институции, които имат „влогове и кредити“ и в банката.

Освен всичко друго, поправката важи не само за лица, които са задължени да се отчетат по Закона за публичност на имуществото на лица, заемачи висши и други държавни длъжности, но и за хора, които вече са се отчетали, но в момента не го правят, защото не заемат държавна или друга длъжност, предвидена в закона. С други думи това са всички бивши депутати, министри, кметове, общински съветници, магистрати и т.н. (чл. 2 от ЗПИЛЗВДД)

Помислено е и за офшорките – в срок от 10 дни след отнемане на лиценз или реструктуриране на банка те трябва да „разкрият пред банката идентифициращи данни за действителните си собственици“, за да им бъде изплатен влогът, ако става въпрос за депозит. Ако офшорката е взела кредит, имената на действителните собственици се разкриват само в случай че кредитът е просрочен. Имената и на тези собственици трябва да се публикуват „в два централни ежедневника“ в 20-дневен срок.

Предвидено е и в случаи като този с КТБ БНБ да упълномощава „дружества с опит в проследяване на парични трансфери“ да правят пълно разследване на засегнатата банка.

Пеевски и Цонев посочват, че законопроекта няма за цел да решава казуса „КТБ“, тъй като това е от правомощията на БНБ или респективно на Народното събрание. Нямаме за цел да преопределяме решението за КТБ, независимо какво е то – оздравяване, реструктуриране или несъстоятелност, добавят те.

✓ БНБ внесе доклада за КТБ в парламента

В Народното събрание бе внесен доклад „Събитията и предприетите действия, свързани с „Корпоративна търговска банка“ АД и Търговска банка „Виктория“ ЕАД“ от името на УС на БНБ, съобщават от Централната банка.

Докладът на Българската народна банка съдържа детайлна информация за народните представители от 43-тото Народно събрание на Република България за събитията и всички предприети действия и взети решения от БНБ по отношение на групата КТБ от 20 юни 2014 г. (датата на поставяне под специален надзор на КТБ) до настоящия момент.

Част от приложената информация за първи път се представя пред народните представители и широката общественост и предоставя в подреден вид подробности за първоначалното финансово състояние на КТБ и ТБ „Виктория“, изводи от новата надзорна проверка в КТБ, комуникацията с основните акционери, както и кореспонденцията на БНБ с Европейската комисия, Европейския банков орган и Международния валутен фонд.

В доклада се съдържа финансова информация за „Корпоративна търговска банка“ АД към 31.03.2014 г. и резултатите от последната надзорна инспекция, извършена в банката в периода 20.05.2013 г. - 08.07.2013 г., както и финансова информация за Търговска банка „Виктория“ ЕАД към 31.03.2014 г. на база предоставената от самата банка финансова отчетност и резултатите от последната надзорна инспекция към 31.03.2013 г.

В доклада е отделено внимание на целта, обхвата и изводите на надзорната инспекция в „Корпоративна търговска банка“ АД, извършена в периода 7.07.2014 г. - 14.10.2014 г., на база данните към 30.06.2014 г.

Очертани са последващите стъпки, които да бъдат предприети, съгласно действащото законодателство.

Представянето на тази обширна информация съответства на принципа за откритост и прозрачност в работата на БНБ.

Целта е приложеният доклад да хвърли допълнителна светлина върху действията на БНБ, които от самото начало, в тяхната логика и последователност, са подчинени на стриктното следване на действащата законова рамка и процедури.

Стремежът на БНБ е да подпомогне народните представители при вземането на своевременни и адекватни решения, отчитайки кратките срокове, свързани със срока на специалния надзор върху двете банки, който изтича съответно на 20.11.2014 г. за КТБ и на 22.11.2014 г. за ТБ „Виктория“.

УС на БНБ призовава народните представители да бъде създадена временна комисия с участието на всички парламентарно представени сили, която приоритетно да обсъди казуса около КТБ още със започването на деловата работа по структурирането на 43-тото Народно събрание.

БНБ остава на разположение на народните представители със своя експертен потенциал и е готова по всяко време да отговори на допълнителни въпроси и да предостави допълнителна информация в рамките на компетенциите си, включително при разработването на нови законодателни решения, ако 43-тото Народно събрание прецени, че такива са необходими.

✓ Намерения: Кой печели и кой губи от "насърчаването на износа"

Мераците за премахването на валутния борд имат за цел само едно - да върнат в ръцете на чиновниците властта върху финансите, която им бе отнета

Откакто валутният съвет беше въведен в България преди 17 години, от време на време в българската преса се появява по някой политически многознайко да ни каже, че той е вреден за икономиката на България. Аз може и да се съглася с твърдението по принцип, като вземам предвид, че каквато и да е степен на държавен контрол върху икономиката или финансите на една страна неизбежно създава проблеми. Валутният съвет е твърде висока степен на държавен контрол и аз виждам истинското решение в премахването на всякакви закони и регулации за задължителна употреба на определена валута като разплащателно средство. Хората трябва да бъдат оставени сами да решават помежду си какви средства да използват като разплащане - било злато или други метали, или електронни валути, или хартийките на някоя банка и т.н. Това ще спомогне за премахване на държавния контрол върху финансите, ще намали данъците и държавните разходи и ще освободи обикновените хора от бремето на множество регулации, които се явяват ефективна бариера пред започването на каквото и да е бизнес в България.

За съжаление разните политиканстващи многознайковци, които призовават за премахване на борда, нямат предвид да го заменят с повече индивидуална свобода. Точно обратното, те искат да го премахнат, за да върнат в ръцете на държавните чиновници онази власт върху финансите, която бордът до известна степен им отне.

Най-вече властта да печатат пари както и когато си поискат и по този начин, чрез скрития данък на инфлацията, да ограбват още повече обществото с методи, които прякото данъчно облагане не може да постигне.

Разбира се, те не казват, че това им е целта. Политически нецелесъобразно е открито да се каже, че искат да ограбват населението. Затова всички те използват аргумент, който звучи така добре, че като че ли няма какво да кажеш против него. Премахването на борда ще доведе до по-активна парична политика от държавата, с която държавата да насърчава износа.

Така де, кой би имал нещо против насърчаването на износа? Повече износ, повече производство, повече работни места и така повече хора имат пари. Насърчаваме износа и икономиката ще цъфне.

Каква точно обаче е тази "по-активна парична политика", дето щяла да "насърчава износа"? И защо точно валутният съвет ? пречи?

Когато стигнем до подробностите, оказва се, че "активната парична политика" си е същото старо печатане на пари от държавата. Валутният съвет изисква БНБ да пуска в обращение само толкова левове, колкото валута има в наличност. Това ограничава възможността на държавата да манипулира пазара чрез паричното предлагане. Така че премахването на валутния съвет има за цел да премахне това ограничение и държавните чиновници отново да имат свободата да печатат колкото си левове искат и да вкарват държавата в колкото си дълг искат.

Но как това би помогнало на износа?

Аргументът е следният. Инфлацията на паричното предлагане води до обезценяване (девалвация) на парите. Това се отразява на обменната стойност на лева срещу чуждите валути: стойността на лева спада. Така българските производители, чиито разходи са в по-евтини левове, могат да излязат на световните пазари с продукцията, чиято цена е по-ниска в чуждестранна валута, което ще насърчи световните купувачи да изберат българските продукти пред тези на конкурентите. Така българските производители придобиват по-голям дял от световните пазари за сметка на чужди производители, повече пари влизат в България и така държавата печели. Толкова е просто.

Дали наистина е толкова просто? На повърхността аргументът наистина изглежда прост и очевиден. Проблемът обаче е, че този аргумент е основан върху вярата, че е възможно да се промени само едно нещо, че икономиката е сбор от несвързани фактори, всеки от които може да се разглежда и променя независимо от другите. Ако можеше да е така, наистина, щяхме да можем да настройваме икономиката като машина да постига точно резултатите, които искаме.

Какво всъщност би станало, ако държавата отново поднови печатането на пари и как това ще се отрази на експортния бизнес? Дали наистина разходите ще останат същите в левове, за да могат цените на продукцията да бъдат ниски в чуждестранни валути?

Най-очевидното нещо, пропускано от защитниците на "насърчаване на износа", е, че същата мярка, която ще сваля цените на износа, ще вдигне цените на вноса. И то ще ги вдигне с точно същата пропорция, както ще сваля цените на износа. Това не би било особен проблем за страни, в които вносът е сравнително малка част от икономиката: като САЩ (13% от БВП) или Великобритания (26% от БВП). Но за България, чийто общ размер на вноса е около 60% от БВП, това ще засегне негативно всички сектори на българската икономика с по-високи цени на вносните продукти. В края на краищата пострадалите ще са българските потребители, които ще видят нарастване на цените в магазините на всички стоки, независимо дали са произведени в България или не. Така благосъстоянието на мнозинството от хората ще пострада заради съмнителното предимство на "насърчаване на износа" на няколко ориентирани към износ фирми.

Но дори тези фирми няма да са толкова облагодетелствани, тъй като повечето от тях използват вносни машини или суровини. Цените на тези машини и суровини ще трябва да се вдигнат пропорционално на обезценяването на българския лев и следователно те няма да допринесат за намаляването на себестойността на продуктите, измерена в чуждестранна валута. Очакването такова намаляване да дойде от машини и суровини, произведени в България, също няма да се оправдае. Увеличаването на паричното предлагане ще вдигне общото ниво на цените на вътрешния пазар дори още преди това да се е отразило на обменния курс на лева. Предположението, че държавата ще напомпа паричното предлагане в страната и това няма да повлияе на цените по никакъв начин, е нереалистично и детинско.

Очевидно инфлацията ще вдигне всички цени пропорционално и това няма да доведе до никакво намаляване на разходите за износителите.

Освен в едно. Заплатите

Единствената категория, за която икономистите са единодушни, че закъснява с навакването по време на инфлация, е работната заплата. Кейнс признава това и нарича инфлацията "скрит данък", защото тя наистина е скрит данък върху заплатите на обикновените работници. Ако паричното предлагане е изкуствено увеличено, но заплатите остават на същото номинално ниво - или нарастват с по-малки темпове от паричното предлагане, - тогава инфлацията е пряко ограбване на работниците, тъй като техните заплати сега имат по-малка покупателна способност. България имаше период на огромна инфлация в продължение на няколко години през 90-те на миналия век. Износът не нарасна, но реалните доходи на хората спаднаха до 7 долара на месец.

Така на гърба на работниците фирмите ще намалят своите разходи, а следователно и своите цени. От това ще спечелят фирмите, ще спечели и държавата (от данъците), но тази печалба няма да е за сметка на увеличена производителност, а за сметка на намалени заплати. Което е същото, ако държавата просто намали заплатите със закон.

Само дето такова законодателно ограничаване на заплатите е твърде пряко и политически нецелесъобразно. Инфлацията е много по-фин инструмент за ограбване.

Следователно онези политически многознайковци, които говорят за "активна парична политика за насърчаване на износа", всъщност говорят за превръщане на България в бананова република, в източник на евтина работна ръка, в работилница за икономиките на другите страни. В крайна сметка истинска печалба няма, има само преразпределяне на благосъстояние от бедните към богатите, от работниците към икономическия и политическия елит. На повърхността може и да изглежда, че като цяло икономиката печели. В действителност една прослойка печели за сметка на мнозинството.

Има само един реален начин за намаляване на разходите - инвестиции в подобряване на производителността. Такива инвестиции винаги идват от частната инициатива; държавните чиновници никога нямат интерес да поемат рисковете, които частният предприемач поема, за да увеличи печалбата си. (Заплатата на държавния чиновник не се вдига от успешни инвестиции.) За да може частният предприемач да инвестира, той трябва да може да задържи за себе си всички пари, които е изработил. Това се отнася за предприемачите на всички нива - от големите фирми до малките работилници, - тъй като общото ниво на цените не зависи само от големите производители. Същото се отнася и за самите работници: те трябва да са свободни да разполагат с всичките пари, които са изработили, защото от тези пари се очаква да се развие финансов пазар на налични кредити, от който да се ползват производителите. И, разбира се, за да може да има стабилен пазар, е необходимо да има стабилни очаквания относно стойността на парите. Което означава, че държавата трябва да бъде държана далеч от контрола върху парите.

Докато държавният бюджет в България продължава да е 40% от БВП, 40 стотинки от всеки лев не могат да се използват за инвестиции, а отиват за целите на държавните бюрократи - същите, които нямат никакъв интерес да инвестират в подобряване на производителността. Никакви машинации с паричното предлагане не могат да намалят разходите по производството; инфлацията само ще доведе до пренастройване на цените на ново ниво и ще намали реалните доходи на мнозинството българи. Но премахването на бремето на държавата от икономиката - и не само паричното бреме, но и бремето на регулации, бюрократични спънки, забавяния и така нататък - ще доведе до повече пари в работещите и в предприемачите и повече свобода за предприемчивост и растеж. Всичко друго е утопия.

✓ **Партиите засипаха парламента със законопроекти още на старта**

Много от политическите сили внесоха отново залежали закони от 42-рото НС

След като тотално блокираха дейността на предишния парламент с политическите си ежби, сега партиите решиха да демонстрират трудолюбие и още в първия работен ден на 43-тото НС го заринаха с десетки проекти на закони и решения. Като най-активни се проявиха ДПС и "Атака", но останалите политически сили също готвят законодателни промени. Много от партиите залагат на стари свои инициативи, неприети от миналия парламент.

Герберите обявиха, че законодателната им програма тепърва ще се уточнява, но вече определиха като най-неотложен въпрос за решаване актуализацията на бюджета за тази година. За извършването ѝ "в спешен порядък" настоя вчера и президентът Росен Плевнелиев. А служебният премиер Георги Близнашки заяви, че днес или утре правителството му ще внесе готовия законопроект. На срещата в неделя между лидерите на ГЕРБ и БСП Бойко Борисов и Михаил Миков бе уговорено парламентът да се захване максимално бързо и със смяната на ръководството на БНБ. Въпросът обаче не бе повдигнат вчера.

От ДПС внесоха 4 проекта - за промени в Закона за кредитните институции, за гражданската регистрация, за съдебната власт и в Наказателния кодекс. От движението дадоха да се разбере, че приоритетен е първият законопроект, подписан от лидера Лютви Местан и депутатите Делян Пеевски и Йордан Цонев, който засяга казуса "КТБ". Пред "Сега" един от лидерите на Реформаторския блок Радан Кънев коментира, че са готови с поправки в същия закон, но първо ще изчакат промените, подготвени от служебния министър на финансите Румен Порожанов, и най-вероятно ще ги подкрепят, когато бъдат внесени.

БСП се кани повторно да вкара готовите от миналия парламент поправки в Закона за защита на конкуренцията, с които се ограничава монополното положение на големите търговски вериги, съобщи червеният депутат Петър Кънев пред "Сега". Проектът бе одобрен от тогавашното мнозинство на БСП и ДПС, но президентът наложи вето, а разглеждането му така и не се състоя заради предсрочно прекратения мандат на предното НС. Социалистите са готови и с промени в данъчното законодателство, с които да се въведе семейно подоходно облагане, каза говорителят на партията Атанас Мерджанов.

От конкурентната лява коалиция АБВ се зарекоха до другата седмица да предложат промени в Изборния кодекс, с които да се въведе смесена избирателна система и задължително гласуване. Сред другите им законодателни инициативи са поправки в законите за висшето и професионалното образование, както и гласуването на забрана върху износа на необработен дървен материал, която бе подкрепена от ГЕРБ на съвместните консултации. При актуализацията на бюджета ще настояват за коледни добавки за пенсионерите.

Рекорд по активност поставиха "Атака", които обявиха, че внасят 43 проекта на закони и решения. Става въпрос за текстове, които националистите са подготвили още в миналия парламент, но по една или друга причина не са стигнали до пленарната зала.

investor.bg

✓ Лихвите по новите депозити на граждани с минимално повишение през септември

За последната година обаче средната лихва по левовите депозити спада с 1,2 пункта до 2,8%, а по евроите - с 1,1 пункта до 2,6%

Средните лихвени проценти по новите депозити на населението през септември са се покачили минимално спрямо август, но на годишна база спадовете са с над един процентен пункт, показват данните на БНБ.

Лихвите по новите депозити на домакинствата прибавят 0,03 процентни пункта по левовите и 0,06 пункта по евроите до съответно 2,8% и 2,6%.

За последните 12 месеца средната лихва по новопривлечените левови депозити на населението спада с 1,2 пункта, а по евроите – с 1,1 пункта.

Средната лихва по фирмените депозити в лева през септември се повишава с 0,3 пункта до 1,9% по левовите и 1,5% по евроите.

За последната година лихвите по новопривлечените фирмени депозити в лева се понижават с 0,2 пункта, а по тези в евро - с цял пункт.

Средни лихвени проценти по новопривлечени депозити	Септември 2014	изменение	
		месечно	годишно
Фирми			
депозити с договорен матуритет в левове	1,92	0,33	-0,19
депозити с договорен матуритет в евро	1,48	0,29	-0,99
Домакинства			
депозити с договорен матуритет в левове	2,75	0,03	-1,17
депозити с договорен матуритет в евро	2,56	0,06	-1,06

Средни лихвени проценти по всички привлечени депозити	Септември 2014	изменение	
		месечно	годишно
Фирми			
овърнайт-депозити в левове	0,25	-0,01	-0,04
овърнайт-депозити в евро	0,25	0,00	-0,06
депозити с договорен матуритет в левове	2,47	-0,06	-1,22
депозити с договорен матуритет в евро	2,38	-0,02	-1,13

депозити, договорени за ползване след предизвестие, в левове	0,52	-0,03	-0,15
депозити, договорени за ползване след предизвестие, в евро	0,22	0,05	0,13
Домакинства			
овърнайт-депозити в левове	0,57	0,01	-0,24
овърнайт-депозити в евро	1,40	-0,01	-0,47
депозити с договорен матуритет в левове	3,45	-0,08	-1,11
депозити с договорен матуритет в евро	3,14	-0,10	-0,87
депозити, договорени за ползване след предизвестие, в левове	2,39	-0,04	-1,69
депозити, договорени за ползване след предизвестие, в евро	2,52	-0,04	-1,89

✓ БНБ иска парламентарна комисия за КТБ

Регулаторът се отчете пред новите депутати с доклад за действията си по казуса с банката

УС на БНБ призовава народните представители да бъде създадена временна комисия с участието на всички парламентарно представени сили, която приоритетно да обсъди казуса около КТБ още със започването на деловата работа по структурирането на 43-тото Народно събрание, се казва в съобщение на централната банка.

Днес БНБ е внесла в Народното събрание доклад „Събитията и предприетите действия, свързани с „Корпоративна търговска банка“ АД и Търговска банка „Виктория“ ЕАД“ от името на Управителния си съвет.

Докладът на Българската народна банка съдържа детайлна информация за народните представители за събитията и всички предприети действия и взети решения от нея по отношение на групата КТБ от 20 юни 2014 г. (датата на поставяне на КТБ под специален надзор) до настоящия момент, се казва в съобщението на БНБ.

Част от приложената информация за първи път се представя пред народните представители и широката общественост и предоставя в подреден вид подробности за първоначалното финансово състояние на КТБ и ТБ „Виктория“, изводи от новата надзорна проверка в КТБ, комуникацията с основните акционери, както и кореспонденцията на БНБ с Европейската комисия, Европейския банков орган и Международния валутен фонд, посочват от централната банка.

Стремежът на БНБ е да подпомогне народните представители при вземането на своевременни и адекватни решения, отчитайки кратките срокове, свързани със срока на специалния надзор върху двете банки, който изтича съответно на 20.11.2014 г. за КТБ и на 22.11.2014 г. за ТБ „Виктория“, се казва в съобщението.

БНБ е готова по всяко време да отговори на допълнителни въпроси и да предостави допълнителна информация в рамките на компетенциите си, включително при разработването на нови законодателни решения, ако 43-тото Народно събрание прецени, че такива са необходими, изтъкват от централната банка.

Една от първите задачи на новия парламент, който се събра днес, се очаква да бъде смяната на управата на БНБ, след като консенсус за това бе постигнат вчера между лидерите на ГЕРБ и БСП.

✓ Standard & Poor's: Няма системен риск за банковата система в България

Следващата оценка за рейтинга на България ще бъде готова на 12 декември, разкрива регионалният директор за Централна и Източна Европа Марчин Петриковски

Марчин Петриковски е управляващ директор и регионален директор на рейтинговата агенция Standard & Poor's (S&P) за региона на Централна и Източна Европа (ЦИЕ). Той се присъединява към компанията през януари 2014 г. Г-н Петриковски отговаря за франчайза на S&P, както и за стратегията и управлението на рейтинговия бизнес в региона. От началото на годината S&P разполага с офис и в Полша.

Преди да се присъедини към екипа на S&P г-н Петриковски е бил изпълнителен директор и ръководител инвеститорски услуги за Русия, Общността на независимите държави, региона на ЦИЕ, Израел в J.P. Morgan. Преди това прекарва пет години в Citі, като работи в сферата на инвестиционното и корпоративното банкиране.

Г-н Петриковски бе на посещение в България, за да се срещне с представители на българския корпоративен и банков сектор, да обсъди възможностите за икономическо и бизнес сътрудничество и добие по-добра представа за развитието на страната.

С г-н Петриковски поговорихме за предизвикателствата пред българската икономика, рисковете пред корпоративния сектор и ситуацията в банковия сектор. Оценка за кредитния рейтинг на страната също бяха основна тема на разговор. Ето какво коментира регионалният директор на S&P за региона на ЦИЕ пред Investor.bg.

Г-н Петриковски, през юни агенция Standard & Poor's понижи кредитния рейтинг на България с една стъпка, но запази стабилната перспектива. Можем ли да очакваме ново понижение или тъкмо обратното – повишение на рейтинга?

- Да, предприехме действия относно рейтинга на България. Решението взехме в периода май-юни тази година. Понижихме рейтинга на България от BBB до BBB-, като оценката все още е в инвестиционния клас. Но нивото е последното от инвестиционния клас.

Но, отговаряйки на вашия въпрос – наистина, перспективата е стабилна. Това означава, че, поглеждалки кредитния рейтинг на България днес, ние го виждаме като балансиран. Налице е баланс между възходящите и низходящите рискове. Ето защо към този момент моят отговор на въпроса ви е – не, няма изгледи за предприемането на нови действия относно рейтинга, защото перспективата е стабилна.

Нашата следваща оценка на кредитния рейтинг на България ще направим през декември. Оценки правим два пъти годишно. Първата беше през май-юни, а следващата дата е 12 декември. Тогава ще публикуваме новата оценка. Тя е на база анализи. Анализаторите преглеждат ситуацията, събират цялата налична информация, защото кредитният рейтинг е композиран от много различни фактори, които позволяват на анализаторите и всъщност – на комитета по рейтинга, да вземат решение дали е нужна нова промяна на рейтинга. На 12 декември ще публикуваме актуализираната оценка. Към този момент нищо не се е променило. Все още считаме перспективата пред рейтинга за стабилна. Рейтингът е на нивото, което последно потвърдихме. Така че няма промени от текущите.

Значи следващата мисия на S&P относно кредитния рейтинг на България ще се състои през декември?

- Да, точно така. Официалното становище ще обявим на 12 декември. Но какво правим преди това? Преди това извършваме задълбочен анализ на ситуацията, срещаме се с представители на капиталовия пазар, на правителството, на централната банка, за да получим по-задълбочена представа за това, което се е случило в страната през последните 6 месеца.

Освен това наблюдаваме публикациите в медиите, анализираме цялата информация, която събираме, за да сме добре подготвени, да имаме един цялостен поглед относно изминалите събития. И както казах – на 12 декември ще публикуваме официалната оценка.

Как оценявате текущите предизвикателства пред българската икономика?

- За да отговоря на този въпрос, бих искал да коментирам какви биха били потенциалните рискове, които биха предизвикали потенциално понижение на кредитния рейтинг. Т.е. какви ще бъдат първопричините, които да ни накарат евентуално да понижим рейтинга. Никога факторът не е един. Обикновено става дума за няколко компонента. Ще посоча три потенциални риска.

Първо, това са големите задължения, които са създадени от т.нар. държавни предприятия, или от намесите на държавата в енергийния, транспортния и банковия сектор. Ако те изкристализират върху държавния бюджет, това според нас ще бъде потенциален риск и допълнителен товар върху държавата.

Второ, ако е налице забавяне на икономическия растеж или са налице някакви рискове пред растежа. Перспективите пред растежа са фактор, за който сме загрижени и който, успоредно с другите фактори, би довел до потенциална промяна в рейтинга.

И последно, но не по важност – липсата на потенциални политически промени, т.е. липсата на прозрачност в провежданата политика е другата опорна точка, която наблюдаваме. Оценката ще бъде композиция от фактори, но това са ключовите.

В такъв случай и политическата ситуация е ключов фактор?

- Политическата ситуация е един от факторите, които следим. Един допълнителен фактор, който също следим, е дали ще продължава отливът на чуждестранни капитали от България или дали липсват чуждестранни инвестиции в България. Но при поставянето на кредитен рейтинг трябва да запомним, че факторите са взаимосвързани. Някои от тях се генерират от политиките, други – от икономиката. Ето защо трябва да имаме един цялостен поглед. Не е възможно да посочим дали само един фактор ще окаже влияние. Тези фактори трябва да бъдат разглеждани заедно и едва тогава ще можем да оценим какво би било влиянието им.

Ще ви дам пример със страна от Централна и Източна Европа. Полша има рейтинг A-, който не е променен през последните 7 години. Той е много стабилен. Но дори и в Полша имаше много негативни и позитивни събития, но балансът между тях ни позволи да запазим рейтинга стабилен. Ето защо винаги трябва да говорим в контекст, когато поставяме кредитен рейтинг.

А какви са рисковете пред българските компании?

- Мисля, че рисковете за българските компании са в две насоки. Едната касае рисковете, свързани с предприетия бизнес модел, индустрията, в която се намира компанията, взаимоотношенията с клиенти и доставчици. От друга страна, ако трябва да говорим за средата, в която оперират компаниите, ние не виждаме голяма активност по отношение на финансирането. Виждаме, че банките са колебливи при отпускането на кредити за предприятията в България. Може би има няколко причини за това.

Едната е, че няма достатъчно търсене от страна на компаниите. Може би и банките имат стриктни изисквания по отношение на рисковите профили. Но бремето, което носят ликвидните и капиталовите рестрикции, също поставя някакви ограничения за банките. Но за да се развият, компаниите трябва да имат достъп до финансиране. Обикновено банките са първият източник на финансиране. Макар че банковият сектор в България е много ликвиден, виждаме, че е нарушено предаването на банковата ликвидност към корпоративния сектор. Ликвидността е един от факторите, който мога да посоча като благоприятен.

В някои от последните си становища S&P твърди, че шоковете, които претърпя банковата система през лятото, няма да се отразят на кредитния рейтинг, поне засега. Все още ли смятате така?

- Връщайки се към това, което казах, доста необичайно е само един фактор да се отрази на кредитния рейтинг. Трябва да се гледа в контекст. Ако трябва да коментирам ситуацията в банковия сектор, при която Българската народна банка се намеси, за да потуши напрежението, свързано най-вече с третата и четвъртата по големина банки, които изпитаха ликвидни проблеми, ние не възприемаме това като системен проблем. Възприемаме това като вторичен проблем на две банки, изпаднали в затруднение. Рискът не е системен.

Ето защо не смятаме, че до голяма степен банковият сектор пострада като цяло. Нашата оценка за банковия сектор все още е сравнително положителна. Системата е много ликвидна. Близко 70% от собствеността в банковия сектор е чуждестранна. Само преди няколко дни потвърдихме оценката си за банковия сектор на 7 от скалата от 1 до 10 по критериите, които ние наричаме Оценка на кредитния риск в банковата индустрия (Banking Industry Credit Risk Assessment). С 1 означаваме най-добрата банкова система, каквато по нашия модел е тази на Швейцария. На другия полюс е Беларус. В региона на Централна и Източна Европа Полша е по средата. Полша е с 5, Румъния – със 7, а Чехия – с 4. България е в долната част на подредбата в региона, но не виждаме системен проблем.

Въпреки това трябва да отбележим, че проблемът все още не е разрешен, вложителите все още нямат достъп до депозитите си. Това е нещо, което ни подсказва, че липсва държавно управление и не се провежда политика, която да гарантира, че в подобна банкова среда вложителите ще си получат обратно парите в разумен срок. Това е проблем, който ние наблюдаваме, но какъв ще бъде контекстът и как това ще се отрази на кредитния рейтинг на страната, времето ще покаже. Балансът между факторите ще бъде отговорът на вашия въпрос.

А как оценявате високата активност на пазара на т.нар. „junk“ облигации?

- Високодоходните книжа, както ги наричаме в днешно време. Има голям напредък по определянето им вместо като „junk“ облигации като такива, попадащи във високодоходния клас, и определящи активността на пазара на книжа без инвестиционна оценка. Високодоходният пазар се разви значително, не само в САЩ и Европа, но и в Централна и Източна Европа. От началото на годината редица компании без инвестиционен рейтинг излизат на пазара. Защо? Заради инвеститорския апетит.

Освен висока доходност инвеститорите търсят сигурност и върховенство на закона, т.е. среда, която е прозрачна. Това е, което се случва на развиващите се пазари. Нека погледнем Русия, където геополитическото напрежение е високо. Нека видим Индия и Китай, където перспективите пред икономическия растеж не са на едно ниво с очакванията на инвеститорите. Друг пример е Бразилия, където липсата на реформи ограничава потенциалните възможности на икономиката.

Ето защо регионът на Централна и Източна Европа се превръща в клас актив, към който инвеститорите проявяват все голям интерес. Разбира се, той предлага по-ниска доходност в сравнение с развиващите се пазари, но и много повече сигурност, прозрачност. Това е така, защото страните са част от Европейския съюз. Те са хибрид между развиващи се пазари и развити западни държави. Има инвеститори, които търсят подобни активи, към които да увеличат експозициите си. Ето защо виждаме и че все повече инвеститори от тази част на света имат достъп до този пул от ликвидност.

Разбира се, всичко зависи и от качеството на емитента. Дори ако даден емитент издаде ценни книжа без инвестиционен рейтинг, това се оказва доста интересен бизнес модел. Не става дума за оценяване на добрата и лошата компания, а за поставянето им в инвестиционния или неинвестиционния клас, към които различните инвеститори имат различен апетит за риск.

Споменахте геополитическото напрежение. Как то се отразява на държавите от ЦИЕ?

- Очевидно има влияние, което до момента е овладяно, защото сега много от държавите в Централна и Източна Европа имат по-тесни взаимоотношения с Европейския съюз, отколкото с Русия. Въпреки това има държави, измежду които и България, при които делът на вноса от Русия е доста голям. Смятам, че ситуацията е ново предизвикателство за региона и може да окаже влияние върху темповете на растеж. Все още следим ситуацията и се опитваме да оценим влиянието ѝ.

Какво мислите за идеята за създаване на европейска рейтингова агенция, въпреки че идеята за това не е на дневен ред?

- Аз вярвам в конкуренцията. Тя е положително нещо при всякакъв тип активност, при която рейтинговият бизнес се разширява и позволява не само на нови играчи да се появят на пазара, но също така образува пазарните играчи и участници относно нуждата от използване на рейтинги. Аз съм поддръжник на това мнение. Налице са и редица предизвикателства, които винаги изникват, когато става дума за управление на конфликтите. Налице е конфликт на интереси, когато се създава рейтингова агенция. Ето защо създаването на рейтингова агенция, която е толкова тясно свързана било то с централна банка, с правителство или каквато и да било друга форма на власт, която е наднационална, създава рискове.

Въпросите по-скоро са как ще се управляват тези рискове, какъв ще бъде моделът, който ще прилага такава агенция, дали той ще бъде обективен, дали ще има методология, която да задоволява нуждите на емитентите и едно от най-важните неща е дали инвеститорите ще вярват на оценките, които ще прави тази агенция. Те трябва да са на ниво, но и да са сравними с тези на другите компании за кредитен рейтинг, каквато е S&P. Ние сме на пазара от 125 години. Ние имаме опит, изградени връзки с инвеститорите.

Подобна нова организация трябва да създаде всичко от нулата. Не става дума за това какво мисля за тази идея. Въпросът е как да се структурира тази идея така, че да се превърне в жизнен, устойчив бизнес модел, който предоставя стойност за пазарните играчи, както за емитентите, така и за инвеститорите. Трябва да има среда, в която рисковете се управляват, а конфликтите на интереси са ефективно елиминирани от бизнес модела.

Като цяло от гледна точка на конкуренцията следим това с огромен интерес, но въпросът е как би бил създаден бизнес моделът, какъв пазарен подход ще използва агенцията, каква методология и как ще гради доверие и трупа опит.

Как оценявате и какви са перспективите пред икономическия растеж в региона на ЦИЕ?

- По отношение на растежа в България нашата оценка, е че през тази година брутният вътрешен продукт ще нарасне с 1,4% и с 1,8% догодина. Оценката е сравнително висока. Но сравнявайки със съседните страни от Централна и Източна Европа, оценките ни за тях са по-високи. Прогнозата ни за Полша за тази година е за ръст от 3,1%, а за 2015 г. – от 3,4%. Сравнена със западния свят, България все още расте на положителна база. Ако я сравним със съседните страни в региона, българската икономика не е от най-бързо растящите. Но основите са положени.

Не трябва да забравяме, че държавите от региона на Централна и Източна Европа стартират от различно ниво. То е по-ниско и затова очакванията са по-високи. Смятам, че разковничето за България е да намери начините, чрез които да стимулира растежа. Тук отново стигаме до нещата, за които си говорихме. Свързани са с политиката, с това ликвидността в банките да потече към компаниите, корпоративният сектор да заздравя позициите си, с развитието на предприемачеството. Много са факторите, които трябва да бъдат изпълнени, за да се стимулира и увеличава растежът. Но като цяло регионът на Централна и Източна Европа, сравнен както със западните държави, така и с някои развиващи се икономики, стои добре. Регионът все още е регион на устойчивия растеж. Прогнозите са относително стабилни.

Проблемите в банковия сектор ще резултират ли в покачване на доходността по българските държавни ценни книжа?

- Въпросът по-скоро трябва да бъде насочен към инвеститорите. Те определят ценообразуването посредством търсенето и предлагането. Ние като рейтингова агенция определено ще следим развитието на ситуацията в банковия сектор. Инвеститорите също ще искат да разберат какво ще бъде решението и какви ще бъдат последиците за държавата. Но към този момент не считам, че има нещо, което да заслужава по-сериозно внимание. Условието на международните пазари също ще са от значение за доходността, когато България реши да пласира облигационна емисия.